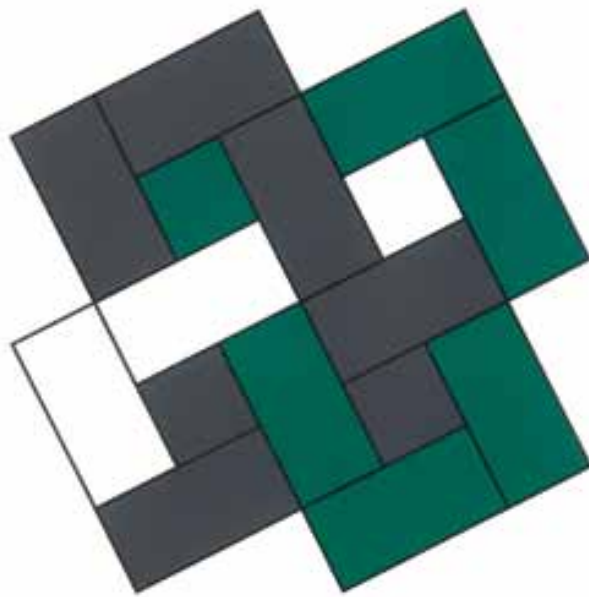

Cajsa Holmstrand

Pythagoras
Screentryck 530 × 381 mm

Cajsa Holmstrand är född 1951 i Stockholm, där hon fortfarande bor och verkar. Studier vid Konstfackskolan, Stockholm 1970–74.

Separatutställningar i bl. a. Galleri Ferm, Malmö 1977 och 1983, Galleri Thelander, Stockholm 1978, Galerie Bleu, Stockholm 1979 och 1983, Galleri Engelbrekt, Örebro 1982, Galleri Larsson, Gävle 1984, Norrköpings konstmuseum 1984, Konstruktiv tendens, Stockholm 1986 och 1989, Galleri Äpplet, Helsingborg 1988, Ars Nova Galleri, Göteborg 1989 och 1992, Galerie Lilla Bleu, Stockholm 1993, Station Skelderhus, Munka-Ljungby 1995, Galerie Aronowitsch, Stockholm 1996, 1998, 2001 och 2009, Galleri Astley, Uttersberg 1999, Galleri Versalen, Sundsvall 2000, Galleri Smedhamre, Uppsala 2001, Galleri Lars, Karlstad 2004, Konstakademien (tre salar), Stockholm 2005, Galleri Imma, Mariestad 2006, Skövde konsthall 2006, Själagårdsgatan 15, Stockholm 2007.

Samlingsutställningar i bl. a. Lidköpings konsthall 1988, Sundsvalls museum 1988, Konsthallen Dals Länged 1999, Tomarps kungsgård (tillsammans med Einar Höste) 2000, Galleri Astleys grafikutställning i Kina, Two Lines Gallery, Peking 2006–07.

Offentliga uppdrag i bl. a. Fortifikationen Eskilstuna (ridå) 1979, Åsö gymnasium (entrén) 1981, Huddinge sjukhus 1981, Karolinska sjukhuset 1986, Postterminalen Göteborg 1986, Riksutställningars utställningståg 1987, Akademiska sjukhuset, Uppsala 1988, Postterminalen Helsingborg 1989, Stockholms stadsteater (Teaterbaren) 1990, Helsingborgs station (Knutpunkten) 1991, bostadsområde i Upplands Väsby 1991, Luleå universitet (biblioteket) 1993, Sturebyskolan, Stockholm 2000, Kungsängens kommunalhus (ljusgård) 2008.

Representerad i bl. a. Nationalmuseum, Moderna museet, The British Museum, London, Göteborgs konstmuseum, Norrköpings konstmuseum, Sundsvalls museum.

I 2010 års portfölj från Föreningen för Grafisk Konst ingår *Pythagoras*, screentryck 530 × 381 mm. Tryckt av Åke Olsson, Lidköping.

”För mig är estetiken en bisak. Men harmonin i måtten är viktig. En bild som är logisk är också harmonisk.”

Einar Höste, *Cajsa Holmstrand*, Göteborg 1989

Tidigt gjorde Cajsa Holmstrand långa serier där varje verk hade samma namn. En sådan serie var Relationer. Namnet har inte med familjerelationer att göra utan med de interna sambanden mellan färger och former i en bild och mellan bild och betraktare. I dessa bilder var djupet i bilden viktigt, eftersom då får också tankar och känslor plats, Cajsa Holmstrand talade om ”mötets volym”. I bilden *Pythagoras* sker detta möte

Geometri är en företeelse med anor. I det gamla Egypten fanns det en sorts lantmätare som kallades *harpedonopta*, vilket bokstavligen betyder repsträckare. En sådan ledde en liten arbetsgrupp bestående av tre slavar som bar ett snöre försett med 12 knutar med jämna mellanrum. Om den första slaven höll i repets ändar, den andra vid den 3:e knuten, den tredje vid den 7:e knuten och sedan spände repet bildades en rätvinklig triangel, en så kallad egyptisk triangel där sidorna förhåller sig som talen 3, 4, 5. På detta sätt kunde man mäta upp arealer. Babylonierna däremot behövde inte ha sådana primitiva hjälpmedel. De kalkylerade istället. Men de ställde inte upp tal utan beskrev sina problem med ord, räkneord. Med dessa som grund utvecklade grekerna geometrin som vetenskap med hjälp av matematisk abstraktion. En av de mest namnkunniga grekiska matematikerna var Pythagoras, som gett namn åt Pythagoras sats. Den fastslår förhållandet mellan sidorna i en rätvinklig triangel, just en sådan som egyptierna konstruerade med hjälp att ett rep. Grekerna föreställde sig heltalen som stenar eller punkter som kunde läggas ut i vissa geometriska mönster. Om man lade stenarna bredvid varandra så bildades vissa grupper kvadrater eller trianglar. På detta sätt upptäckte Pythagoras att i alla rätvinkliga trianglar rå-

der förhållandet att summan av kvadraterna på de två sidorna som förenas av den räta vinkeln (a, b) är lika med kvadraten på den tredje linjen (c), dvs. $a^2 + b^2 = c^2$. Principen kände redan egyptierna till, men Pythagoras var den första som matematiskt kunde bevisa den.

Bladet *Pythagoras* ingår även den i en serie verk som utgår från Pythagoras sats. Grundmodulen är i detta blad en kvadrat som kan byggas ut till rektanglar som då består av två eller flera sammanfogade grundmoduler. Bladets fyra kvadrater är omgivna av rektanglar som lagts runt kvadraten. Dessa kan också uppfattas som en ny rektangel bestående av tre grundmoduler i rad och som har lagts så att ändarna flätas över varandra. De fyra kvadraterna bildar en figur genom att en av sidorna också utgör en sida i en annan kvadrat.

Var finns då Pythagoras trianglar? Var lugn, de ligger med hypotenusan, den långa sidan, mot varandra i kvadraterna och rektanglarna. Den fjärde dimensionen, tiden, spelar också en roll – ”tiden är rörelse” och ”ögonblicket är en sekvens av rörelse” har Cajsa Holmstrand sagt. Det går alltså att föreställa sig den egyptiska lantmätaren nu utrustad med Pythagoras sats lägga ut sina trianglar för att mäta upp de estetiska fälten i Konstens land.

Jan af Burén
Fil. dr. i konsthistoria

Foto: Lars Rune Nilsson